TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. birželio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvė teikti paslaugas – SESV 56 ir 57 straipsniai – Valstybės narės įmonės darbuotojai, trečiųjų šalių piliečiai, komandiruojami atlikti darbų kitoje valstybėje narėje – 90 dienų per 180 dienų laikotarpį viršijanti trukmė – Komandiruojamų darbuotojų, trečiųjų šalių piliečių, pareiga turėti leidimą gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, kai jie komandiruojami teikti paslaugų ilgiau nei tris mėnesius – Išduotų leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmės ribojimas – Už prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje mokamos rinkliavos dydis – Laisvės teikti paslaugas ribojimas – Privalomieji bendrojo intereso pagrindai – Proporcingumas“

Byloje C-540/22

dėl *rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg* (Hagos apylinkės teismo Midelburgo rūmai, Nyderlandai) 2022 m. rugpjūčio 11 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. rugpjūčio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

SN ir kt.

prieš

Staatssecretaris van Justitie Veiligheid

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan (pranešėjas), teisėjai Z. Csehi, M. Ilešič, I. Jarukaitis ir D. Gratsias,

generalinis advokatas A. Rantos,

posėdžio sekretorė R. Stefanova-Kamisheva, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. rugsėjo 21 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– SN ir kt., atstovaujamų *advocaten* B. J. Maes ir D. O. Wernsing,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, A. Hanje ir J. M. Hoogveld,

* Proceso kalba: nyderlandų.

– Belgijos vyriausybės, atstovaujamos M. Jacobs ir L. Van den Broeck,

– Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos I. Collett, E. Eikeland ir S. Hammersvik,

– Europos Komisijos, atstovaujamos L. Armati, A. Katsimerou, P.-J. Loewenthal ir M. Mataija,

susipažinęs su 2023 m. lapkričio 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 56 ir 57 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant SN ir kitų darbuotojų, trečiųjų šalių piliečių, kuriuos Slovakijos bendrovė skyrė į Nyderlandų bendrovę, ginčą su *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, Nyderlandai) (toliau – valstybės sekretorius) dėl šių darbuotojų pareigos gauti leidimą gyventi Nyderlanduose ir tokio leidimo išdavimo sąlygų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

KŠSĮ

3 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos ir 1995 m. kovo 26 d. įsigaliojusios Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9), iš dalies pakeistos 2010 m. kovo 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 265/2010 (OL L 85, 2010, p. 1) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 610/2013 (OL L 182, 2013, p. 1) (toliau – KŠSĮ), 1 straipsnyje sąvoka „užsienietis“ apibrėžta kaip „bet kuris asmuo, kuris nėra Europos Bendrijų valstybių narių pilietis“.

4 Šios konvencijos 21 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Užsieniečiai, turintys vienos iš valstybių narių išduotą galiojantį leidimą gyventi, naudodamiesi tuo leidimu ir galiojančiu kelionės dokumentu, gali ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį keliauti kitų valstybių narių teritorijose, jei jie atitinka 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) [OL L 105, 2006, p. 1], 5 straipsnio 1 dalies a, c ir e punktuose nurodytas atvykimo sąlygas ir nėra įtraukti į atitinkamos valstybės narės nacionalinį neįleidžiamų asmenų sąrašą.“

Šengeno sienų kodeksas

5 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016, p. 1, toliau – Šengeno sienų kodeksas) 6 straipsnio „Trečiųjų šalių piliečių atvykimo sąlygos“ 1 dalyje, pakeitusioje Reglamento Nr. 562/2006 5 straipsnio 1 dalį, nustatyta:

„Numatomam buvimui valstybių narių teritorijoje, kurio bendra trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį, kai laikoma, kad kiekviena tokio buvimo diena įeina į 180 dienų laikotarpį, trečiųjų šalių piliečių atvykimo sąlygos yra tokios:

a) jie turi turėti galiojantį kelionės dokumentą, su kuriuo jo turėtojui leidžiama kirsti sieną ir kuris atitinka šiuos kriterijus:
   i) jis galioja bent tris mėnesius po numatomo išvykimo iš valstybių narių teritorijos dienos. Pagrįstu skubos atveju šio reikalavimo galima netaikyti;
   ii) jis turi būti išduotas per pastaruosius 10 metų;

<…>

c) jie pagrindžia numatomo buvimo tikslą bei sąlygas ir turi pakankamai pragyvenimo lėšų numatomo buvimo laikotarpiui ir grįžimui į kilmės šalį arba vykimui tranzitu į trečiąją šalį, į kurią jie tikrai būtų įleisti, arba gali teisėtai gauti tokių lėšų;

<…>

e) jie nelaikomi keliančiais grėsmę nei vienos iš valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams, pirmiausia – dėl jų valstybių narių duomenų bazėse nėra įtrauktas įspėjimas neįsileisti dėl išvardintų priežasčių.“

Direktyva 96/71/EB

6 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 431) 20 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„kadangi ši direktyva nedaro įtakos nei Bendrijos su trečiosiomis šalimis pasirašytoms sutartims, nei valstybių narių įstatymams dėl trečiųjų šalių paslaugų teikėjų patekimo į jų teritorijas; kadangi ši direktyva taip pat nepažeidžia nacionalinių įstatymų dėl trečiųjų šalių darbuotojų atvykimo, gyvenamosios vietos ir galimybės dirbti pagal darbo sutartį.“

7 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusioms įmonėms, kurios pagal tarpvalstybinio paslaugų teikimo sistemą komandiruoja darbuotojus į kitos valstybės narės teritoriją pagal šio straipsnio 3 dalį.“

Reglamentas (EB) Nr. 1030/2002

8 2002 m. birželio 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1030/2002, nustatančio vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą (OL L 157, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 3), 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Trečiųjų šalių piliečiams valstybių narių išduodami leidimai apsigyventi yra rengiami pagal vienodą formą ir juose turi būti pakankamai vietos priede nurodytai informacijai pateikti. <…> Kiekviena valstybė narė atitinkamoje vienodos formos vietoje gali įrašyti su leidimo pobūdžiu ir atitinkamo asmens teisine padėtimi susijusią informaciją, ypač informaciją dėl asmeniui suteikiamo leidimo dirbti.

2. Šiame reglamente:

a) „leidimas apsigyventi“ – tai valstybės narės valdžios institucijų išduotas leidimas, leidžiantis trečiosios šalies piliečiui teisėtai būti jos teritorijoje <…>“

9 Šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„7 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka nustatomos vienodos formos leidimams apsigyventi taikytinos papildomos techninės specifikacijos <…>“

Reglamentas (EB) Nr. 883/2004

10 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72), iš dalies pakeisto Reglamentu (ES) Nr. 465/2012 (OL L 149, 2012, p. 4), 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta.

„Asmeniui, kuris dirba pagal darbo sutartį valstybėje narėje darbdaviui, kuris joje paprastai vykdo savo veiklą, ir kurį tas darbdavys išsiunčia į kitą valstybę narę dirbti tam darbdaviui, toliau taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad numatyta tokio darbo trukmė neviršija 24 mėnesių ir jis nesiunčiamas pakeisti kito komandiruoto asmens.“

Direktyva 2004/38/EB

11 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios [d]irektyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46), 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje [2 straipsnio 2 punkte] apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų [arba pas juos atvyksta].“

12 Šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės išduoda leidimo gyventi šalyje kortelę Sąjungos piliečio šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, jei planuojamas gyvenimo šalyje laikotarpis yra ilgesnis kaip trys mėnesiai.“

Direktyva 2006/123/EB

13 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006, p. 36) 17 straipsnyje „Papildomos nuo laisvės teikti paslaugas leidžiančios nukrypti nuostatos“ numatyta:

„16 straipsnis [kuriame įtvirtinta paslaugų teikėjų teisė teikti paslaugas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie yra įsisteigę] netaikomas:

<…>

9) tais atvejais, kai, teikiant paslaugą, trečiųjų šalių piliečiai įvažiuoja į kitą valstybę narę, valstybių narių galimybei reikalauti vizos ar leidimo gyventi iš trečiųjų šalių piliečių, kuriems netaikomas abipusio pripažinimo režimas, numatytas [KŠSĮ] 21 straipsnyje, arba galimybei įpareigoti trečiųjų šalių piliečius atvykstant ar atvykus prisistatyti valstybės narės, kurioje teikiama paslauga, kompetentingoms institucijoms;

<…>“

Direktyva 2009/52/EB

14 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai (OL L 168, 2009, p. 24), 1–3 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) 2006 m. gruodžio 14–15 d. posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba nusprendė, kad turėtų būti sustiprintas valstybių narių bendradarbiavimas kovojant su nelegalia imigracija ir visų pirma, kad kovos su nelegaliu darbu priemonės turėtų būti intensyvinamos valstybių narių ir ES lygmeniu.

(2) Pagrindinis nelegalios imigracijos į ES traukos veiksnys yra galimybė gauti darbą ES neturint reikalingo teisinio statuso. Todėl veiksmai, skirti kovoti su nelegalia imigracija ir nelegaliu buvimu, turėtų apimti kovos su šiuo traukos veiksniu priemones.

(3) Tokių priemonių pagrindas turėtų būti bendras draudimas įdarbinti teisės gyventi ES neturinčius trečiųjų šalių piliečius, taip pat turėtų būti taikomos sankcijos šį draudimą pažeidusiems darbdaviams.“

15 Pagal šios direktyvos 2 straipsnio b punktą joje „nelegaliai esantis trečiosios šalies pilietis“ apibrėžiamas kaip „valstybės narės teritorijoje esantis trečiosios šalies pilietis, kuris neatitinka arba nebeatitinka buvimo ar gyvenimo toje valstybėje narėje sąlygų“.

16 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės draudžia nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbą.“

Direktyva 2011/98/ES

17 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių (OL L 343, 2011, p. 1) 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Ši direktyva nustato:

a) vieną prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi darbo tikslais valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūrą, siekiant supaprastinti jų leidimo atvykti procedūras ir sudaryti palankesnes sąlygas jų statusui patikrinti; <…>

<…>“

18 Šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma trečiųjų šalių piliečiams:

<…>

c) kurie yra komandiruoti – tol, kol jie yra komandiruoti;

<…>“

19 Šios direktyvos 6 straipsnyje „Vienas leidimas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės išduoda vieną leidimą, naudodamos Reglamente [Nr. 1030/2002] nustatytą vienodą formą, ir nurodo informaciją, susijusią su leidimu dirbti, kaip nustatyta jo priedo a punkto 7.5–9 papunkčiuose.

Valstybės narės gali spausdinta forma pateikti papildomą informaciją, susijusią su trečiosios šalies piliečio darbo santykiais (pvz., darbdavio pavadinimą ir adresą, darbo vietą, darbo rūšį, darbo valandas, darbo užmokestį) arba saugoti tokius duomenis elektroniniu formatu, kaip nurodyta Reglamento [Nr. 1030/2002] 4 straipsnyje ir jo priedo a punkto 16 papunktyje.

2. Valstybės narės, išduodamos vieną leidimą, neišduoda jokių papildomų leidimų, įrodančių teisę patekti į darbo rinką.“

20 Šios direktyvos 7 straipsnyje „Leidimai gyventi, išduoti ne darbo tikslais“ numatyta:

„1. Išduodamos leidimus gyventi pagal Reglamentą [Nr. 1030/2002], valstybės narės nurodo informaciją, susijusią su leidimu dirbti, nepriklausomai nuo leidimo rūšies.

Valstybės narės gali spausdinta forma pateikti papildomą informaciją, susijusią su trečiosios šalies piliečio darbo santykiais (pvz., darbdavio pavadinimą ir adresą, darbo vietą, darbo rūšį, darbo valandas, darbo užmokestį) arba saugoti tokius duomenis elektroniniu formatu, kaip nurodyta Reglamento [Nr. 1030/2002] 4 straipsnyje ir jo priedo a punkto 16 papunktyje.

2. Išduodamos leidimus gyventi pagal Reglamentą [Nr. 1030/2002], valstybės narės neišduoda jokių papildomų leidimų, įrodančių teisę patekti į darbo rinką.“

Direktyva 2003/109/EB

21 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272) 3 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie:

<…>

e) yra apsigyvenę tiktai laikinais pagrindais, pavyzdžiui, pagal „au pairs“ programą ar kaip sezoniniai darbuotojai, arba kaip darbuotojai, pasiųsti paslaugos tiekėjo tarpvalstybiniam paslaugų teikimui, arba patys teikdami tarpvalstybines paslaugas, arba tais atvejais, kai jų leidimas gyventi yra oficialiai apribotas“.

Direktyva 2014/67/ES

22 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI reglamentas) (OL L 159, 2014, p. 11) 9 straipsnio „Administraciniai reikalavimai ir kontrolės priemonės“ 1–3 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės gali nustatyti tik administracinius reikalavimus ir kontrolės priemones, būtinus siekiant užtikrinti veiksmingą šioje direktyvoje ir Direktyvoje [96/71] nustatytų pareigų vykdymo stebėseną su sąlyga, kad jos yra pagrįstos ir proporcingos pagal Sąjungos teisę.

Šiais tikslais valstybės narės gali visų pirma nustatyti šias priemones:

a) pareigą, nustatytą kitoje valstybėje narėje įsisteigusiam paslaugų teikėjui, pateikti atsakingoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms deklaraciją ne vėliau kaip pradėjus teikti paslaugas (viena iš) priimančiosios valstybės narės oficialiąja (-iosiomis)/(-ųjų) kalba (-omis)/(-ų) arba kita (-omis) priimančiajai valstybei narei priimtina (-omis) kalba (-omis), kurioje būtų nurodyta svarbi informacija, reikalinga faktinei kontrolei vykdyti darbo vietoje, įskaitant:
   i) paslaugų teikėjo tapatybę;
   ii) numatomą aiškiai įvardytų komandiruotų darbuotojų skaičių;
   iii) e ir f punktuose nurodytus asmenis;
   iv) numatomą komandiravimo trukmę, numatytą komandiravimo pradžios ir pabaigos datą;
   v) darbo vietos adresą (-us);
   vi) paslaugų, kuriomis grindžiamas komandiravimas, pobūdį;

b) pareigą komandiravimo laikotarpiu lengvai prieinamoje ir aiškiai įvardytoje jos teritorijoje esančioje vietoje, kaip antai darbovietėje ar statybvietėje, ar judžių darbuotojų [transporto sektoriuje] atveju – centrinėje veiklos organizavimo būstinėje arba transporto priemonėje, su kuria teikiamos paslaugos, saugoti ar pateikti ir (arba) saugoti popieriuje ar elektroninėje

laikmenoje darbo sutarties arba lygiaverčio dokumento, kaip apibrėžta [1991 m. spalio 14 d.] Tarybos direktyvoje 91/533/EEB [dėl darbdavio pareigos informuoti darbuotojus apie galiojančias sutarties arba darbo santykių sąlygas (OL L 288, 1991, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 3)], įskaitant kai tinkama ar svarbu tos direktyvos 4 straipsnyje nurodytą papildomą informaciją, darbo užmokesčio lapelių, darbo laiko apskaitos žiniaraščių, kuriuose nurodoma kasdienio darbo laiko pradžia, pabaiga ir trukmė, ir išmokėtus darbo užmokesčius patvirtinančių dokumentų kopijas ar lygiaverčių dokumentų kopijas;

c) pareigą po komandiravimo laikotarpio pateikti priimančiosios valstybės narės institucijų prašymu b punkte nurodytus dokumentus per pagrįstos trukmės laikotarpį;

d) pareigą pateikti b punkte nurodytų dokumentų vertimą į (vieną iš) priimančiosios valstybės narės oficialiąją (-iąsias)/(-ųjų) kalbą (-as)/(-ų) arba į kitą (-as) priimančiajai valstybei narei priimtiną (-as) kalbą (-as);

e) pareigą paskirti asmenį, kuris palaikytų ryšius su priimančiosios valstybės narės, kurioje teikiamos paslaugos, kompetentingomis institucijomis ir kuris esant reikalui siųstų dokumentus ir (arba) pranešimus arba juos gautų;

f) pareigą paskirti kontaktinį asmenį, kuris prireikus būtų atstovas, per kurį vadovaujantis nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika atitinkami socialiniai partneriai galėtų siekti pradėti kolektyvines derybas su paslaugų teikėju priimančiojoje valstybėje narėje paslaugų teikimo laikotarpiu. Tas asmuo gali būti kitas asmuo, nei nurodytasis e punkte, ir jis neturi būti priimančiojoje valstybėje narėje, tačiau jis turi būti pasiekiamas esant tinkamam ir pagrįstam prašymui.

2. Valstybės narės gali nustatyti kitus administracinius reikalavimus ir kontrolės priemones, kai susidaro situacijos ar įvyksta nauji pokyčiai, dėl kurių paaiškėja, kad esami administraciniai reikalavimai ir kontrolės priemonės nėra pakankami ar veiksmingi siekiant užtikrinti veiksmingą Direktyvoje [96/71] ir šioje direktyvoje nustatytų pareigų vykdymo stebėseną, su sąlyga, kad šie reikalavimai ir priemonės yra pagrįsti ir proporcingi.

3. Nė viena šio straipsnio nuostata nedaro poveikio kitoms pareigoms, kylančioms iš Sąjungos teisės aktų, įskaitant pareigas, nustatytas [1989 m. birželio 12 d.] Tarybos direktyvoje 89/391/EEB [dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 349)] ir Reglamente [Nr. 883/2004], ir (arba) iš nacionalinės teisės aktų, susijusių su darbuotojų apsauga arba užimtumu su sąlyga, kad jos yra vienodai taikomos atitinkamoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms ir jog jos yra pagrįstos ir proporcingos.“

Nyderlandų teisė

Įstatymas dėl užsieniečių darbo

23 1994 m. gruodžio 21 d. *Wet arbeid vreemdelingen* (Įstatymas dėl užsieniečių darbo) (*Stb.*, 1994, Nr. 959) 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Darbdaviui draudžiama pavesti trečiosios šalies piliečiui atlikti darbą Nyderlanduose neturint darbo leidimo arba šiam užsieniečiui neturint vieno leidimo dirbti pas šį darbdavį.“

Įstatymo dėl užsieniečių darbo įgyvendinimo nutarimas

24 Klostantis faktinėms aplinkybėms pagrindinėje byloje galiojusios redakcijos *Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen* (Įstatymo dėl užsieniečių darbo įgyvendinimo nutarimas) 1e straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Įstatymo dėl užsieniečių darbo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas draudimas netaikomas užsieniečiui, kuris, teikdamas tarpvalstybines paslaugas, Nyderlanduose laikinai atlieka darbą dirbdamas pas darbdavį, įsisteigusį už Nyderlandų ribų, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kitoje Europos ekonominės erdvės susitarimo valstybėje narėje arba Šveicarijoje, su sąlyga, kad:

a) užsienietis atitinka visas sąlygas, susijusias su gyvenamąja vieta, darbo leidimu ir socialiniu draudimu, kad galėtų dirbti darbdavio samdomu darbuotoju šalyje, kurioje darbdavys yra įsisteigęs;

b) užsienietis atlieka darbą, panašų į tą, kuriam jis turi kvalifikaciją šalyje, kurioje įsisteigęs darbdavys;

c) užsienietis tik pavaduoja kitą panašų darbą atlikusį užsienietį, jei neviršijama bendra sutarta paslaugų teikimo trukmė, ir

d) darbdavys faktiškai vykdo didelę veiklos dalį <…>“

Įstatymas dėl Europos Sąjungoje komandiruojamų darbuotojų darbo sąlygų

25 2016 m. birželio 1 d. *Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie* (Įstatymas dėl Europos Sąjungoje komandiruojamų darbuotojų darbo sąlygų) (*Stb.*, 2016, Nr. 219, toliau – *WagwEU*) 8 straipsnio 1–4 dalyse nustatyta:

„1. Paslaugų teikėjas, komandiruojantis darbuotoją į Nyderlandus, prieš pradėdamas veiklą privalo raštu arba elektroninėmis priemonėmis apie tai pranešti [*Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid* (socialinių reikalų ir užimtumo ministras, Nyderlandai)]. Paslaugų teikėjo pranešime nurodoma:

a) jo tapatybė;

b) paslaugų gavėjo ir komandiruojamo darbuotojo tapatybė;

c) 7 straipsnyje nurodytas kontaktinis asmuo;

d) už darbo užmokesčio mokėjimą atsakingo fizinio ar juridinio asmens tapatybė;

e) veiklos pobūdis ir numatoma trukmė;

f) darbo vietos adresas ir

g) įmokos į taikomas socialinės apsaugos sistemas.

2. Jei paslaugų teikėjas, komandiruojantis darbuotoją į Nyderlandus, prieš pradėdamas veiklą pateikia paslaugų gavėjui 1 dalyje nurodyto pranešimo rašytinę arba elektroninę kopiją, tokiame pranešime pateikiama bent informacija apie jo ir komandiruojamo darbuotojo tapatybę, darbo vietos adresą ir veiklos pobūdį bei trukmę.

3. Paslaugų gavėjas patikrina, ar 2 dalyje nurodyto pranešimo kopijoje pateikiama 2 dalyje nurodyta informacija, ir ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo veiklos pradžios raštu arba elektroninėmis priemonėmis praneša [socialinių reikalų ir užimtumo ministrui] apie bet kokį netikslumą ar kopijos negavimą.

4. Pagal šį straipsnį [socialinių reikalų ir užimtumo ministro] tvarkomi duomenys perduodami administracinėms ir kontrolės institucijoms, kiek jie būtini jų funkcijoms, susijusioms su tarpvalstybiniu paslaugų teikimu, vykdyti.“

Nutarimas dėl Europos Sąjungoje komandiruojamų darbuotojų darbo sąlygų

26 *Besluit arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie* (Nutarimas dėl Europos Sąjungoje komandiruojamų darbuotojų darbo sąlygų) 3 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:

„[Socialinių reikalų ir užimtumo ministras] turi įgaliojimus ir privalo, gavęs prašymą, nemokamai pateikti *Immigratie- en Naturalisatiedienst* [(Imigracijos ir natūralizacijos tarnyba, Nyderlandai; toliau – IND)] duomenis apie paslaugų teikėjus, paslaugų gavėjus, kontaktinius asmenis, už darbo užmokesčio mokėjimą atsakingus asmenis ir komandiruojamus darbuotojus, kurie buvo tvarkomi pagal [*WagwEU*] įstatymo 8 straipsnį, įskaitant nacionalinį identifikavimo numerį, kiek šie duomenys reikalingi užduotims, susijusioms su *Vreemdelingenwet 2000* [(2000 m. Užsieniečių įstatymas)] įgyvendinimu, atlikti.“

27 Pagal šio nutarimo 11 straipsnio 3 dalį paslaugų teikėjas, be *WagwEU* 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos, turi nurodyti teisėto darbo laikotarpio pabaigos datą.

2000 m. Užsieniečių įstatymas

28 2000 m. Užsieniečių įstatymo 14 straipsnio 1 dalies a punkte ir 3 dalyje nustatyta:

„1. [*Minister van Justitie en Veiligheid* (teisingumo ir saugumo ministras, Nyderlandai)] turi įgaliojimus:

a) patenkinti prašymą išduoti terminuotą leidimą gyventi šalyje, jį atmesti arba jo nesvarstyti;

<…>

3. Terminuotam leidimui gyventi šalyje išduoti taikomi apribojimai, susiję su tikslu, kuriuo leidžiama gyventi šalyje. Gali būti numatytos ir kitos leidimo išdavimo sąlygos. Taisyklės, reglamentuojančios leidimo išdavimą, pakeitimą ir atnaujinimą *ex officio*, apribojimus ir sąlygas, gali būti įtvirtintos administracinės teisės aktuose arba nustatytos pagal tokius teisės aktus.“

2000 m. Nutarimas dėl užsieniečių

29 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 2000 m. lapkričio 23 d. *Vreemdelingenbesluit 2000* (2000 m. Nutarimas dėl užsieniečių, *Stb.*, 2000, Nr. 497) 3.31a straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Įprastas terminuotas leidimas gyventi šalyje gali būti išduodamas taikant apribojimą, susijusį su veikla, vykdoma teikiant tarpvalstybines paslaugas, kaip nurodyta *Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2022* [(2022 m. Įstatymo dėl užsieniečių darbo įgyvendinimo nutarimas)] 4.6 straipsnyje, jei buvo įteiktas [*WagwEU*] 8 straipsnyje nurodytas pranešimas, kuriame pateikiama šiame straipsnyje ir [Nutarimo dėl Europos Sąjungoje komandiruojamų darbuotojų darbo sąlygų] 11 straipsnio 3 dalyje nurodyta informacija.“

30 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2000 m. Nutarimo dėl užsieniečių 3.4 straipsnio 1 dalies i punkte nurodyta:

„[2000 m. Užsieniečių įstatymo] 14 straipsnio 3 dalyje nurodyti apribojimai yra susiję su:

<…>

i) paslaugų teikimu tarpvalstybiniu mastu.“

31 Pagal šio nutarimo 3.58 straipsnio 1 dalies i punktą ir tuo metu, kai klostėsi faktinės aplinkybės pagrindinėje byloje, taikytinos redakcijos 2001 m. kovo 2 d. *Vreemdelingencirculaire 2000* (2000 m. Aplinkraštis dėl užsieniečių) (*Stcrt.*, 2001 m., Nr. 64) B5/3.1 dalį IND išduoda leidimą gyventi šalyje, susijusį su tarpvalstybinių paslaugų teikimu, kurio galiojimo laikotarpis lygus tuo metu, kai klostėsi faktinės aplinkybės pagrindinėje byloje, taikytinos redakcijos Įstatymo dėl užsieniečių darbo įgyvendinimo nutarimo 1e straipsnio 2 dalyje nurodytai veiklos trukmei, tačiau negali viršyti dvejų metų.

2000 m. Tarpministerinis nutarimas dėl užsieniečių

32 2000 m. gruodžio 18 d. *Voorschrift Vreemdelingen 2000* (2000 m. Tarpministerinis nutarimas dėl užsieniečių; *Stcrt.*, 2001, Nr. 10) 3.34 straipsnyje nurodyta, kad užsienietis, neturintis laikino leidimo gyventi šalyje, galiojančio tuo tikslu, dėl kurio pateikiamas prašymas leisti gyventi šalyje, privalo sumokėti rinkliavą už prašymo išduoti, pakeisti ar atnaujinti leidimą gyventi tarpvalstybinio paslaugų teikimo tikslais nagrinėjimą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

33 Pareiškėjai pagrindinėje byloje, Ukrainos piliečiai, turi Slovakijos valdžios institucijų išduotą leidimą laikinai gyventi šalyje, galiojantį iki 2020 m. lapkričio 21 d. imtinai. Jie dirba pagal Slovakijos teisę įsteigtoje bendrovėje *ROBI spol s.r.o.*, kuri juos komandiravo į pagal Nyderlandų teisę įsteigtą bendrovę *Ivens NV* atlikti darbų Roterdamo (Nyderlandai) uoste.

34 Šiuo tikslu 2019 m. gruodžio 4 d. ROBI pranešė kompetentingoms Nyderlandų valdžios institucijoms apie veiklos, dėl kurios jie buvo komandiruoti, pobūdį ir trukmę, iš pradžių numatytą nuo 2019 m. gruodžio 6 d. iki 2020 m. kovo 4 d. 2020 m. vasario 28 d. pranešimu ROBI informavo šias institucijas apie šios veiklos pratęsimą iki 2021 m. gruodžio 31 d.

35 Kadangi numatyta veiklos trukmė viršijo 90 dienų per 180 dienų laikotarpį, kurį užsieniečiai, turintys valstybės narės pagal KŠSĮ 21 straipsnio 1 dalį išduotą leidimą gyventi šalyje, gali būti šalyje, 2020 m. kovo 6 d. ROBI paprašė Nyderlandų valdžios institucijų išduoti pareiškėjams pagrindinėje byloje įprastą terminuotą leidimą gyventi šalyje. Už kiekvieno iš šių prašymų nagrinėjimą reikėjo sumokėti rinkliavą, kurio dydis, atsižvelgiant į individualią pareiškėjų padėtį, buvo 290 arba 320 EUR.

36 IND, veikdama valstybės sekretoriaus vardu, išdavė prašomus leidimus gyventi šalyje. Vis dėlto šių leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmė buvo tokia pat kaip Slovakijoje pareiškėjams pagrindinėje byloje išduotų leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmė, taigi jie galiojo trumpiau, nei užtruko darbai, dėl kurių buvo numatyta juos komandiruoti į Nyderlandus.

37 Pareiškėjai pagrindinėje byloje pateikė skundus dėl sprendimų išduoti jiems leidimus gyventi šalyje; prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė šių skundų pateikimo datos. Jie ginčijo pareigą paprašyti gauti leidimą gyventi šalyje tarpvalstybinio paslaugų teikimo tikslu, išduotų leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmę ir rinkliavas, mokėtinas už prašymų išduoti šiuos leidimus nagrinėjimą.

38 2021 m. kovo 16 d. IND administracinių bylų nagrinėjimo komitetas išnagrinėjo šiuos skundus, o 2021 m. balandžio 7 d. sprendimais valstybės sekretorius atmetė šiuos skundus kaip nepagrįstus.

39 2021 m. gegužės 7 d. ROBI Nyderlandų valdžios institucijoms pateikė naujus prašymus išduoti kai kuriems pareiškėjams pagrindinėje byloje leidimus gyventi šalyje; šiuos prašymus ji grindė tuo, kad Slovakijos valdžios institucijos jiems išdavė naujus leidimus gyventi šalyje, galiojančius iki 2022 m. kovo 31 d.

40 IND, veikdama valstybės sekretoriaus vardu, tenkino šiuos prašymus ir išdavė atitinkamiems pareiškėjams leidimus gyventi šalyje, galiojančius iki veiklos, apie kurią ROBI pranešė Nyderlandų valdžios institucijoms, pabaigos, t. y. iki 2021 m. gruodžio 31 d.

41 Be to, 2022 m. gegužės 20 d. ROBI vėl pateikė prašymus išduoti kai kuriems pareiškėjams leidimus gyventi šalyje, norėdama juos paskirti kitiems darbams Nyderlanduose.

42 Tuo pačiu metu pareiškėjai pagrindinėje byloje kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su skundu dėl 2021 m. balandžio 7 d. sprendimų panaikinimo, motyvuodami SESV 56 ir 57 straipsnių pažeidimu.

43 Šiame teisme pareiškėjai pagrindinėje byloje ginčija kitoje valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo įdarbintų darbuotojų, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, pareigą tarpvalstybinio paslaugų teikimo atveju turėti ne tik leidimą gyventi šioje valstybėje narėje, bet ir leidimą gyventi valstybėje narėje, kur teikiamos paslaugos, pasibaigus KŠSĮ 21 straipsnio 1 dalyje numatytam 90 dienų laikotarpiui. Jie teigia, kad tokia pareiga dubliuoja išankstinio pranešimo procedūrą prieš teikiant tarpvalstybines paslaugas. Jie mano, jog tai, kad Nyderlandų valdžios institucijų jiems išduotų leidimų gyventi šalyje trukmė apribota jų turimų leidimų gyventi Slovakijoje galiojimo laikotarpiu ir negali būti ilgesnė nei dveji metai, yra nepateisinamas SESV 56 ir 57 straipsniuose garantuojamos laisvės teikti paslaugas ribojimas. Galiausiai jie tvirtina, kad rinkliavos už prašymus išduoti leidimą gyventi Nyderlanduose dydis neatitinka Sąjungos teisės, nes ši suma yra didesnė nei ta, kurios reikalaujama už Sąjungos piliečiams išduodamus teisėtą gyvenimą šalyje įrodančius dokumentus. Valstybės sekretorius ginčija visus pareiškėjų pagrindinėje byloje pateiktus argumentus.

44 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad byloje, kurioje buvo priimtas 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Austrija* (C-168/04, EU:C:2006:595, 31 ir 32 punktai), Europos Komisija nurodė, jog laisvės teikti paslaugas srityje bet kuris paslaugų teikėjas savo darbuotojams perduoda „išvestinę teisę“ gauti paslaugos teikimo trukmei reikalingą leidimą gyventi šalyje ir kad sprendimas dėl teisės apsigyventi šalyje yra visiškai formalaus pobūdžio ir ši teisė turėtų būti pripažįstama automatiškai. Toje byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad Austrijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 49 straipsnį (dabar – SESV 56 straipsnis). Taigi šiam teismui kyla klausimas, ar SESV 56 ir 57 straipsniuose numatyta teisė laisvai teikti paslaugas apima darbuotojų, komandiruojamų į užsienį teikti paslaugų, „išvestinę teisę gyventi šalyje“.

45 Bet kuriuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar iš SESV 56 straipsnio kylanti pareiga panaikinti bet kokius laisvės teikti paslaugas ribojimus draudžia reikalauti turėti individualų leidimą gyventi šalyje, kai valstybėje narėje įsisteigusiam paslaugų teikėjui dirbantys darbuotojai, trečiųjų šalių piliečiai, komandiruojami į kitą valstybę narę ir kai, kaip nagrinėjamu atveju, pagal nacionalinės teisės aktus jau reikalaujama, kad apie kitoje valstybėje narėje įsisteigusio darbdavio atliekamą darbuotojų, trečiųjų šalių piliečių, komandiravimą būtų pateikiama tokia pati informacija, kuri būtina leidimui gyventi priimančiojoje valstybėje narėje išduoti. Nors reikalavimas turėti leidimą gyventi šalyje taikomas tik pasibaigus 90 dienų laikotarpiui, vis dėlto toks reikalavimas galėtų būti prilygintas išankstiniam leidimui, t. y. procedūrai, kuri gali būti laisvės teikti paslaugas ribojimas.

46 Galiausiai, darant prielaidą, kad gali būti reikalaujama tokio leidimo gyventi šalyje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, ar šio leidimo galiojimo trukmė pagal Nyderlandų teisės aktus gali būti apribota leidimo dirbti ir gyventi valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs paslaugų teikėjas, galiojimo trukme, kuri negali viršyti maksimalios dvejų metų trukmės, ir, antra, ar iš šio leidimo gyventi šalyje prašančio asmens gali būti reikalaujama sumokėti rinkliavą, kurios dydis yra penkis kartus didesnis nei rinkliavos, mokamos už dokumento, įrodančio Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje, išdavimą.

47 Šiomis aplinkybėmis *rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg* (Hagos apylinkės teismo Midelburgo rūmai) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar SESV 56 ir 57 straipsniais užtikrinta laisvė teikti paslaugas apima iš šios teisės kildinamą darbuotojų, kurie yra trečiosios valstybės piliečiai, teisę gyventi valstybėje narėje tuo atveju, kai šiuos darbuotojus šioje valstybėje narėje turi teisę įdarbinti kitoje valstybėje narėje įsisteigusi paslaugas teikianti įmonė?

2. Jeigu ne: ar pagal SESV 56 straipsnį draudžiama nustatyti paslaugas teikiančios įmonės pareigą ne tik pranešti apie kiekvieną darbuotoją, bet ir pateikti prašymą išduoti jam leidimą gyventi šalyje, jeigu paslaugos teikimo trukmė viršija tris mėnesius?

3. Jeigu ne: ar pagal SESV 56 straipsnį draudžiama:
   a) nacionalinė įstatymo norma, kurioje nustatyta, kad toks leidimas gyventi šalyje, neatsižvelgiant į paslaugos teikimo trukmę, negali galioti ilgiau kaip dvejus metus;
   b) ribojimas, pagal kurį toks leidimas gyventi šalyje negali galioti ilgiau nei leidimas dirbti ir gyventi valstybėje narėje, kurioje įsisteigusi paslaugas teikianti įmonė;

c) rinkliava, renkama už kiekvieną (pratęsimo) prašymą, kurios dydis atitinka rinkliavas, mokamas už leidimą dirbti trečiosios valstybės piliečiui, tačiau yra penkis kartus didesnis nei rinkliavos, mokamos už dokumentą, įrodantį Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje?“

Dėl pirmojo klausimo

48 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 56 ir 57 straipsniuose garantuojama laisvė teikti paslaugas turi būti aiškinama taip, kad valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo į kitą valstybę narę komandiruotiems darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, turi būti automatiškai pripažįstama „išvestinė teisė gyventi šalyje“.

49 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jį pateikęs teismas sąvoką „išvestinė teisė gyventi šalyje“ vartoja darydamas nuorodą į komandiruotų darbuotojų, kurie yra trečiosios šalies piliečiai, teisę gyventi šalyje, kuri atsiranda jų darbdaviui pasinaudojus teise laisvai teikti paslaugas ir kuria rėmėsi Komisija byloje, kurioje priimtas 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Austrija* (C-168/04, EU:C:2006:595).

50 Nors tame sprendime Teisingumo Teismas tenkino Komisijos pareikštą ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, vis dėlto jis neįtvirtino tokios teisės gyventi šalyje egzistavimo. Iš tiesų nuspręsdamas, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų, kylančių iš teisės laisvai teikti paslaugas, Teisingumo Teismas, laikydamasis savo įprasto požiūrio, pažymėjo, kad, pirma, tam tikri nagrinėjamų teisės nuostatų aspektai riboja laisvę teikti paslaugas ir, antra, šie ribojimai viršija tai, kas būtina šios valstybės narės nurodytiems bendrojo intereso tikslams pasiekti.

51 Tiesa, kaip išvados 35 punkte pabrėžė generalinis advokatas, sąvoka „išvestinė teisė gyventi šalyje“ bendrai nurodo Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią pilietybės srityje trečiųjų šalių piliečiams, Sąjungos piliečio šeimos nariams, kurie pagal Direktyvos 2004/38 nuostatas negali pasinaudoti teise gyventi valstybėje narėje, kurios pilietybę turi šis Sąjungos pilietis, tam tikrais atvejais gali būti pripažinta „išvestinė teisė“ pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Coman ir kt.*, C-673/16, EU:C:2018:385, 23 punktą ir 2018 m. liepos 12 d. Sprendimo *Banger*, C-89/17, EU:C:2018:570, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

52 Vis dėlto primintina, kad ši išvada padaryta remiantis teiginiu, kad trečiosios šalies piliečiui nesuteikus tokios išvestinės teisės gyventi šalyje, Sąjungos pilietis būtų atgrasytas palikti pilietybės valstybę narę, kad galėtų pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį pasinaudoti teise apsigyventi kitoje valstybėje narėje, nes nebūtų tikras, kad grįžęs į kilmės valstybę narę galės toliau gyventi su minėtu trečiosios šalies piliečiu, su kuriuo kaip šeima faktiškai kartu gyveno ar pradėjo gyventi priimančiojoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 12 d. Sprendimo *Banger*, C-89/17, EU:C:2018:570, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

53 Vadinasi, išvestinė teisė gyventi šalyje, kaip ji suprantama pagal šią jurisprudenciją, grindžiama SESV 21 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta fizinio asmens, Sąjungos piliečio, teise laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje. Kaip išvados 36 punkte pažymėjo generalinis advokatas, ši teisė netaikoma įmonėms, kurios gali remtis įsisteigimo laisve arba laisve teikti paslaugas, atitinkamai įtvirtintomis SESV 49 ir 56 straipsniuose.

54 Be to, išvados 37 punkte generalinis advokatas nurodė, kad tos pačios šeimos pirmojo laipsnio narių arba analogiškus santykius įtvirtinusių ar užmezgusių asmenų, kuriems visiems taikoma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnyje garantuojama pagrindinė teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, santykiai nėra panašūs į įmonės ir jos darbuotojų santykius. Taigi iš šio sprendimo 51 punkte nurodytos jurisprudencijos net pagal analogiją negalima daryti išvados, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kiekvienam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, kurį įmonė išsiuntė į kitą valstybę narę, kad ten jis įmonės vardu teiktų paslaugas, turi būti automatiškai pripažinta teisė gyventi šioje valstybėje narėje šių paslaugų teikimo laikotarpiu.

55 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad SESV 56 ir 57 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo į kitą valstybę narę komandiruotiems darbuotojams, trečiųjų šalių piliečiams, neturi būti automatiškai pripažįstama „išvestinė teisė gyventi“ valstybėje narėje, kurioje jie įdarbinti, ar valstybėje narėje, į kurią jie komandiruojami.

Dėl antrojo klausimo

56 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad tuo atveju, kai kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė teikia paslaugas pirmojoje valstybėje narėje, kurių trukmė viršija tris mėnesius, ši įmonė privalo ne tik pranešti apie paslaugų teikimą pirmosios valstybės narės valdžios institucijoms, bet ir gauti leidimą gyventi šalyje kiekvienam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, kurį ketina komandiruoti į šią valstybę narę.

57 Pirmiausia primintina, kad, kaip matyti iš atsakymo į pirmąjį klausimą, valstybėje narėje įsisteigusiam darbdaviui pasinaudojus teise laisvai teikti paslaugas, darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai ir kuriuos šis darbdavys komandiruoja šiuo tikslu į kitą valstybę narę, neatsiranda teisė gyventi tos kitos valstybės narės teritorijoje. Taigi antrąjį klausimą reikia nagrinėti atsižvelgiant tik į pasekmes, kurių tokios teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, gali turėti šio darbdavio turimai laisvei teikti paslaugas.

58 Kita vertus, nors savo klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė ne tik paslaugų teikėjo pareigą dėl kiekvieno darbuotojo, kurį jis ketina komandiruoti, pateikti prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje, bet ir atitinkamos įmonės pareigą pranešti apie paslaugų teikimą, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jį pateikusio teismo abejonės susijusios ne su šios antros pareigos, vertinamos atskirai, suderinamumu su SESV 56 straipsniu, bet su pareigos gauti leidimą gyventi šalyje suderinamumu su SESV 56 straipsniu, nes ši pareiga papildo pareigą pranešti apie paslaugų teikimą.

59 Šiuo aspektu primintina, kad SESV 56 ir 57 straipsniuose garantuojama laisvė teikti paslaugas, kaip ir kitos judėjimo laisvės, taikoma tik srityse, kurios nebuvo išsamiai suderintos (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 57 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi, siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą, pirmiausia reikia išnagrinėti, ar tokios teisės nuostatos, kaip nurodytos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausime, patenka į sritį, kuri buvo išsamiai suderinta, ar bent jau apima išsamiai suderintos srities aspektą.

60 Nagrinėjamu atveju pagrindinėje byloje aptariamos nacionalinės teisės nuostatos susijusios su pagal darbo sutartį dirbančių trečiųjų šalių piliečių, teisėtai įdarbintų vienoje valstybėje narėje, bet komandiruotų į kitą valstybę narę teikti paslaugų, teise gyventi šalyje. Todėl tiek, kiek šios teisės nuostatos skirtos į kitos valstybės narės teritoriją komandiruotiems pagal darbo sutartį dirbantiems darbuotojams, jos gali patekti į Direktyvos 96/71 ir Direktyvos 2006/123 taikymo sritį, o kiek jos susijusios su trečiųjų šalių piliečių teise gyventi šalyje – į Reglamento Nr. 1030/2002, Direktyvos 2003/109 ir KŠSĮ taikymo sritį.

61 Vis dėlto, visų pirma kalbant apie Direktyvą 96/71, pažymėtina, kad nors dėl joje numatytų teisių ji gali būti taikoma komandiruotiems darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, pagal šios direktyvos 20 konstatuojamąją dalį ja nepažeidžiami nacionaliniai įstatymai dėl trečiųjų šalių darbuotojų atvykimo, gyvenamosios vietos ir galimybės dirbti pagal darbo sutartį.

62 Be to, kiek tai susiję su Direktyva 2006/123, neginčijama, kad, kai paslaugų teikimas patenka į šios direktyvos taikymo sritį, nagrinėjamos nacionalinės priemonės nereikia nagrinėti atsižvelgiant į SESV 56 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *AUTOTECHNICA FLEET SERVICES*, C-278/22, EU:C:2023:1026, 55 punktą). Vis dėlto iš minėtos direktyvos 17 straipsnio 9 punkto matyti, kad ji netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie paslaugų teikimo tikslais išvyksta į kitą valstybę narę.

63 Taip pat pažymėtina, kad, nors Reglamente Nr. 1030/2002 nustatyta vienoda leidimų gyventi šalyje trečiųjų šalių piliečiams forma, iš šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punkto formuluotės matyti, kad taip valstybės narės išduoti leidimai galioja tik jos teritorijoje.

64 Be to, Direktyvos 2003/109 3 straipsnio 2 dalies e punkte aiškiai nurodyta, kad ji netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie šalyje apsigyvena tik laikinais pagrindais, pavyzdžiui, kaip darbuotojai, kuriuos paslaugų teikėjas komandiruoja teikti tarpvalstybines paslaugas.

65 Galiausiai KŠSĮ 21 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad užsieniečiai, turintys vienos iš valstybių narių išduotą galiojantį leidimą gyventi šalyje ir galiojantį kelionės dokumentą, gali ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį keliauti kitų valstybių narių teritorijose, jei jie atitinka Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 1 dalies a, c ir e punktuose nurodytas atvykimo sąlygas ir nėra įtraukti į atitinkamos valstybės narės nacionalinį neįleidžiamų asmenų sąrašą. O buvimas šalyje ilgiau kaip 90 dienų per 180 dienų laikotarpį ir toliau priklauso tik valstybių narių kompetencijai (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 7 d. Sprendimo *X ir X*, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 44 ir 51 punktus).

66 Vadinasi, trečiųjų valstybių piliečių atvykimas į valstybės narės teritoriją ir apsigyvenimas joje, susijęs su kitoje valstybėje narėje įsteigtos paslaugas teikiančios įmonės vykdomu komandiravimu, Sąjungos lygiu nėra suderintas, todėl tokios teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, gali būti vertinamos atsižvelgiant į SESV 56 straipsnio nuostatas (pagal analogiją žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-168/04, EU:C:2006:595, 59 ir 60 punktus).

67 Pagal SESV 56 straipsnį Sąjungoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje valstybėje narėje negu valstybė, kurios subjektas yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos. Tokius apribojimus, be kita ko, sudaro nacionalinės teisės aktai, dėl kurių atsiranda papildoma administracinė ar ekonominė našta arba dėl kurių teikti paslaugas tarp valstybių narių tampa sudėtingiau nei vienos valstybės narės viduje (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17,

EU:C:2019:504, 135 ir 136 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją), ir dėl to paslaugų teikėjų, įsisteigusių kitose valstybėse narėse, kuriose jie teisėtai teikia savo paslaugas, veikla gali tapti mažiau patraukli.

68 O pagal SESV 57 straipsnį laisvė teikti paslaugas apima paslaugų teikėjo teisę, kad galėtų jas teikti, laikinai savo veikla verstis toje valstybėje narėje, kur paslauga teikiama, tomis pačiomis sąlygomis, kurias toji valstybė taiko savo nacionaliniams subjektams. Taigi apribojimo sąvoka iš esmės neapima priemonių, kurios daro tokį pat poveikį tiek paslaugų teikimui tarp valstybių narių, tiek valstybės narės viduje ir dėl kurių teikiant aptariamą paslaugą tik atsiranda papildomų sąnaudų, neatsižvelgiant į tai, kas ją teikia (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 137 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

69 Vis dėlto, siekiant nepanaikinti SESV 56 straipsnio veiksmingumo, valstybės narės teisės aktai, taikomi šioje valstybėje narėje įsisteigusiems paslaugų teikėjams, negali būti visiškai vienodai taikomi tarpvalstybinei veiklai (šiuo klausimu žr. 1981 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Webb*, 279/80, EU:C:1981:314, 16 punktą; 1991 m. liepos 25 d. Sprendimo *Säger*, C-76/90, EU:C:1991:331, 13 punktą ir 2002 m. sausio 24 d. Sprendimo *Portugaia Construções*, C-164/99, EU:C:2002:40, 17 punktą).

70 Vadinasi, laisvės teikti paslaugas Sąjungoje apribojimais laikytinos priemonės, darančios poveikį paslaugų teikimui valstybės narės teritorijoje, kuriomis, nors jos taikomos vienodai, neatsižvelgiama į reikalavimus, jau taikomus paslaugų teikėjų, įsisteigusių kitoje valstybėje narėje, kur jie teisėtai teikia analogiškas paslaugas, veiklai, ir kuriomis dėl to gali būti draudžiama šių paslaugų teikėjų veikla šioje teritorijoje, jai trukdoma arba ji gali tapti mažiau patraukli.

71 Tiesa, nagrinėjamu atveju aptariamos teisės nuostatos, darančios poveikį paslaugų teikimui nacionalinėje teritorijoje, turi būti laikomos vienodai taikomomis, nes jose nustatyta ne tik kitoje valstybėje narėje, bet ir nacionalinėje teritorijoje įsisteigusių paslaugų teikėjų pareiga įsitikinti, kad jų įdarbinti darbuotojai, trečiųjų šalių piliečiai, turi leidimą gyventi šalyje.

72 Vis dėlto tuo atveju, kai kitoje valstybėje narėje įsisteigusių įmonių teikiamų paslaugų trukmė viršija tris mėnesius, pagal šias teisės nuostatas šios įmonės įpareigojamos atlikti papildomus formalumus, palyginti su formalumais, kuriuos pagal Direktyvą 2009/52 joms jau taiko valstybė narė, kurioje jos įsisteigusios, kad savo veiklai vykdyti jos galėtų įdarbinti trečiųjų šalių piliečius.

73 Tokios teisės nuostatos, dėl kurių teikti paslaugas tarp valstybių narių tampa sudėtingiau nei vien valstybės narės viduje, turi būti laikomos nustatančiomis laisvės teikti paslaugas apribojimą, kaip tai suprantama pagal SESV 56 ir 57 straipsnius, net jei nacionalinėje teritorijoje įsisteigę paslaugų teikėjai taip pat privalo prašyti leidimo gyventi šalyje, kad analogiškoms paslaugoms šioje teritorijoje teikti galėtų įdarbinti darbuotojus, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai.

74 Pagal suformuotą jurisprudenciją vienodai taikomos nacionalinės teisės nuostatos, nepaisant jų sukeliamo ribojamojo poveikio laisvei teikti paslaugas, gali būti pateisinamos, jeigu jos grindžiamos privalomuoju bendrojo intereso pagrindu (šiuo klausimu žr. 2002 m. sausio 24 d. Sprendimo *Portugaia Construções*, C-164/99, EU:C:2002:40, 19 punktą).

75 Vis dėlto toks pateisinimas gali būti priimtinas tik tuo atveju, jei interesas, kurį siekiama apsaugoti aptariamomis teisės nuostatomis, nėra apsaugotas pagal paslaugų teikėjui jo įsisteigimo valstybėje narėje taikomas taisykles (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13,

EU:C:2014:2206, 48 punktas; 2016 m. kovo 10 d. Sprendimo *Safe Interenvíos*, C-235/14, EU:C:2016:154, 100 punktas ir 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Danieli & C. Officine Meccaniche ir kt.*, C-18/17, EU:C:2018:904, 46 punktas).

76 Be to, pagal proporcingumo principą šios teisės nuostatos turi būti tinkamos jomis siekiamam tikslui įgyvendinti, o tai reiškia, kad jomis iš tikrųjų nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo (2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Memoria ir Dall'Antonia*, C-342/17, EU:C:2018:906, 52 punktas), ir jos neturi viršyti to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-168/04, EU:C:2006:595, 37 punktas).

77 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad Nyderlandų vyriausybė pateikė keturis pateisinimus: pirma, būtinybė apsaugoti patekimą į nacionalinę darbo rinką, antra, būtinybė patikrinti, ar kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje teikiamos paslaugos, įsisteigęs paslaugų teikėjas nesinaudoja laisve teikti paslaugas kitais nei paslaugų teikimo tikslais, trečia, komandiruotų darbuotojų teisės į teisinį saugumą paisymą, kiek leidimą gyventi šalyje patvirtinančio dokumento išdavimas jiems leistų įrodyti, kad valstybės narės, į kurią yra komandiruoti, teritorijoje jie gyvena teisėtai, ir, ketvirta, būtinybė patikrinti, ar komandiruotas darbuotojas nekelia grėsmės viešajai tvarkai.

78 Pirma, kalbant apie patekimo į nacionalinę darbo rinką apsaugą, pažymėtina, kad siekis išvengti sutrikimų darbo rinkoje iš tiesų yra privalomasis bendrojo intereso pagrindas (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Danieli & C. Officine Meccaniche ir kt.*, C-18/17, EU:C:2018:904, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), kiek jis susijęs ne su Sąjungos piliečiais, kurie pagal SESV 45 straipsnio 3 dalies c punktą turi teisę gyventi kitoje valstybėje narėje darbo tikslais, išskyrus viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos sumetimais pateisinamus apribojimus, o su trečiųjų šalių piliečiais.

79 Vis dėlto pažymėtina, kad nacionalinės teisės aktai, taikomi ne tik trečiųjų šalių piliečiams, kurie laikinai komandiruojami, kontroliuojant ir vadovaujant priimančiojoje valstybėje narėje įsteigtai įmonei, vykdyti paskiriant dirbti jiems pavestas užduotis, bet ir, kaip pagrindinėje byloje, trečiųjų šalių piliečiams, kuriuos kitoje valstybėje narėje įsteigta paslaugas teikianti įmonė komandiruoja tam, kad jie jai prižiūrint ir vadovaujant teiktų kitas paslaugas nei darbo jėgos samdą, bet kuriuo atveju negali būti traktuojami taip, kad jais nuosekliai siekiama tokio tikslo.

80 Iš tiesų, nors darbuotojai, paskirti dirbti kitur, yra aktyvūs valstybės narės, į kurią šiuo tikslu yra komandiruoti, darbo rinkoje, darbuotojai, komandiruojami į kitą valstybę narę, kad savo darbdavio prižiūrimi teiktų kitas paslaugas nei darbo jėgos samda, nesiekia patekti į šią darbo rinką, nes užduotis atlieka prižiūrimi savo darbdavio ir jas atlikę grįžta į savo kilmės arba gyvenamosios vietos valstybę (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Danieli & C. Officine Meccaniche ir kt.*, C-18/17, EU:C:2018:904, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

81 Šiomis aplinkybėmis šio sprendimo 73 punkte konstatuotas laisvės teikti paslaugas apribojimas negali būti pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu išvengti sutrikimų darbo rinkoje.

82 Antra, kiek tai susiję su būtinybe patikrinti, ar kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jos teikia paslaugas, įsteigtos įmonės nesinaudoja laisve teikti paslaugas kitais tikslais nei atitinkamų paslaugų teikimas, Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad valstybė narė gali tikrinti, ar tokios įmonės nesinaudoja laisve teikti paslaugas kitu nei atitinkamos paslaugos teikimo tikslu,

pavyzdžiui, organizuoja savo darbuotojų atvykimą, siekdamos juos įdarbinti ar sudaryti galimybes jiems įsidarbinti (2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-168/04, EU:C:2006:595, 56 punktas), nors SESV 45 straipsnyje garantuojama darbuotojų judėjimo laisvė taikoma tik valstybių narių darbuotojams.

83 Vis dėlto pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas jau reikalaujama, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigę paslaugų teikėjai praneštų nacionalinėms valdžios institucijoms apie paslaugų teikimą ir, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, darbuotojų, kuriuos ketina komandiruoti, tapatybę bei veiklos pobūdį ir trukmę. Toks reikalavimas, kurį prireikus galėtų sustiprinti pareiga pateikti kitą informaciją, jeigu pagal Direktyvos 2014/67 9 straipsnio 1 dalį ši informacija būtų pateisinama ir proporcinga, minėtoms valdžios institucijoms jau suteikia garantijas, kad komandiruoti darbuotojai jų valstybės teritorijoje yra teisėtai, taigi ir kad atitinkamos įmonės teisėtai naudojasi laisve teikti paslaugas, ir tai yra mažiau ribojanti ir tiek pat veiksminga priemonė kaip ir reikalavimas turėti leidimą gyventi šalyje (pagal analogiją žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-168/04, EU:C:2006:595, 52 punktą ir 2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Danieli & C. Officine Meccaniche ir kt.*, C-18/17, EU:C:2018:904, 50 punktą).

84 Taigi šio sprendimo 73 punkte konstatuotas laisvės teikti paslaugas apribojimas taip pat negali būti pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, pagal kurį svarbu patikrinti, ar kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje teikia paslaugas, įsisteigusios įmonės nesinaudoja laisve teikti paslaugas kitu nei šių paslaugų teikimo tikslu.

85 Trečia, dėl tikslo užtikrinti komandiruotų darbuotojų teisinį saugumą, suteikiant jiems galimybę paprasčiau nustatyti, ar į valstybės narės, kur teikiamos paslaugos, teritoriją jie komandiruoti teisėtai, taigi, ir tai, kad jie joje teisėtai gyvena, reikia pripažinti, kad šis tikslas yra privalomasis bendrojo intereso pagrindas (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 19 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija* (C-244/04, EU:C:2006:49, 47–49 punktus).

86 Dėl tokios priemonės proporcingumo taip pat pažymėtina, kad kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje teikia paslaugas, įsisteigusių paslaugų teikėjų įpareigojimas prašyti išduoti leidimą gyventi šalyje kiekvienam trečiosios šalies pilietybę turinčiam darbuotojui, kurį šie paslaugų teikėjai ketina komandiruoti, kad jie faktiškai turėtų saugų dokumentą, yra tinkama priemonė komandiruotų darbuotojų teisiniam saugumui didinti. Iš tiesų toks leidimas, kuris pagal Reglamento Nr. 1030/2002 1 straipsnio 1 dalį ir 2 straipsnio 1 dalį turi būti išduotas pagal šiame reglamente numatytą vienodą formą ir jame nustatyta tvarka priimtas papildomas technines specifikacijas, užtikrina, kad valdžios institucijos pripažintų pilnamečio užsieniečio teisę gyventi nacionalinėje teritorijoje, ir įrodo, kad komandiruoti darbuotojai turi teisę gyventi priimančiojoje valstybėje narėje.

87 Tiesa, šie darbuotojai iš principo jau turi vieną leidimą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/98, išduotą naudojant Reglamente Nr. 1030/2002 numatytą vienodą formą, kuriame, remiantis šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi, pateikiama informacija apie leidimą dirbti, kurį jie turi valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs jų darbdavys. Be to, jie turi šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje numatytą leidimą gyventi šalyje, išduotą kitais nei darbo tikslais pagal Reglamentą Nr. 1030/2002, ir šiame leidime nurodyta, kad jie turi leidimą dirbti valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs jų darbdavys. Iš šio reglamento 2 straipsnio matyti, kad pagal šiame reglamente numatytą vienodą formą išduoti dokumentai atitinka griežtesnius padirbinėjimo ir klastojimo prevencijos standartus.

88 Vis dėlto, kadangi Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyvos 2011/98 3 straipsnio 2 dalies c punkte aiškiai numatė, kad ši direktyva netaikoma komandiruotiems trečiųjų šalių piliečiams jų komandiravimo laikotarpiu, o Reglamento Nr. 1030/2002 1 straipsnio 2 dalyje nurodė, kad pagal šį reglamentą išduoti leidimai gyventi šalyje galioja tik juos išdavusios valstybės narės teritorijoje, kitos valstybės narės negali būti kaltinamos tuo, kad reikalauja, jog komandiruoti darbuotojai, trečiųjų šalių piliečiai, gautų jų pačių institucijų išduotus saugius dokumentus. Be to, tai, kad darbuotojas, trečiosios šalies pilietis, turi leidimą gyventi ir leidimą dirbti vienoje valstybėje narėje, nebūtinai reiškia, kad šis darbuotojas gali gyventi kitoje valstybėje narėje, net jeigu jis į ją komandiruotas paslaugų teikimo tikslais, nes ši kita valstybė narė gali nustatyti, kad šis komandiravimas turi atitikti tam tikrus reikalavimus, jei laikomasi šio sprendimo 74–76 punktuose primintų sąlygų.

89 Kita vertus, pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatos neviršija to, kas būtina šio sprendimo 85 punkte nurodytam tikslui pasiekti. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta informacija, šiose teisės nuostatose tik reikalaujama, kad paslaugų teikėjai, siekdami gauti leidimą gyventi šalyje darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai ir kuriuos jie ketina komandiruoti ilgiau negu trims mėnesiams, iš anksto praneštų kompetentingoms institucijoms apie atitinkamų paslaugų teikimą ir pateiktų informaciją apie įsisteigimo valstybėje narėje šių darbuotojų turimus leidimus gyventi bei jų darbo sutartį.

90 Pareiga iš anksto pranešti apie paslaugų teikimą yra viena iš tų, kurių valstybė narė gali reikalauti laikytis, kai paslaugų teikėjas ketina įgyvendinti savo teisę į laisvą paslaugų teikimą, o pareiga pranešti apie komandiruotų darbuotojų leidimus gyventi šalyje ir darbo sutartis yra būtina siekiant patikrinti, ar atitinkami darbuotojai gali būti laikomi teisėtai komandiruotais, todėl dalyvaujančiais teikiant nurodytas paslaugas.

91 Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas jau turėjo progą nuspręsti, kad valstybė narė gali reikalauti, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigę paslaugų teikėjai jai praneštų apie paslaugas, kurias ketina teikti jos teritorijoje, ir pateiktų dokumentus, reikalingus patikrinti, ar darbuotojų, kuriuos jie ketina komandiruoti, padėtis valstybėje narėje, kurioje ši įmonė juos įdarbino, yra teisėta, ypač gyvenamosios vietos, leidimo dirbti ir socialinio draudimo aspektais (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 19 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-244/04, EU:C:2006:49, 40 ir 41 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

92 Taigi tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, gali būti pateisinamos tikslu didinti komandiruotų darbuotojų teisinį saugumą ir palengvinti valdžios institucijų atliekamą kontrolę ir, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas leidimų gyventi šalyje išdavimo sąlygas, turi būti laikomos proporcingomis.

93 Ketvirta, dėl pateisinimo, grindžiamo būtinybe patikrinti, ar atitinkamas darbuotojas nekelia grėsmės viešajai tvarkai, pirmiausia galima pažymėti, kad SESV 52 straipsnio 1 dalyje, į kurią daroma nuoroda SESV 62 straipsnyje, kaip pagrindas, kuriuo galima pateisinti laisvės teikti paslaugas apribojimą, aiškiai nurodyta viešosios tvarkos apsauga.

94 Pagal suformuotą jurisprudenciją viešosios tvarkos pagrindais galima remtis, tik kai kyla reali ir pakankamai rimta grėsmė vienam iš pagrindinių visuomenės interesų, tačiau jais negalima naudotis vien dėl ekonominių tikslų (pagal analogiją žr. 2023 m. kovo 2 d. Sprendimo *PrivatBank ir kt.*, C-78/21, EU:C:2023:137, 62 punktą).

95 Vis dėlto valstybės narės turi turėti galimybę atlikti tokį patikrinimą. Taigi tikslas, grindžiamas būtinybe patikrinti, ar atitinkamas darbuotojas nekelia grėsmės viešajai tvarkai, turi būti laikomas galinčiu pateisinti laisvės teikti paslaugas apribojimą.

96 Kalbant apie priemonės, pagal kurią kitoje valstybėje narėje įsisteigusios įmonės įpareigojamos prašyti išduoti leidimą gyventi šalyje kiekvienam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, kurį jos ketina komandiruoti į priimančiąją valstybę narę teikti paslaugų ilgiau nei tris mėnesius, ir gauti tokį leidimą, atitiktį proporcingumo principui, pažymėtina, kad tokia pareiga, be to, kad atrodo tinkama šiam tikslui pasiekti, negali būti laikoma viršijančia tai, kas būtina jam įgyvendinti, jeigu dėl jos atsisakoma leisti gyventi šalyje tik asmenims, keliantiems realų ir pakankamai rimtą pavojų pagrindiniam visuomenės interesui (šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 21 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-546/07, EU:C:2010:25, 49 punktą ir 2019 m. vasario 14 d. Sprendimo *Milivojević*, C-630/17, EU:C:2019:123, 67 punktą).

97 Tokio aiškinimo nepaneigia nei tai, kad valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs paslaugų teikėjas, gali būti nustatyti analogiški reikalavimai, nei 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendime *Komisija / Austrija* (C-168/04, EU:C:2006:595, 66 punktas) pabrėžta galimybė patikrinti, ar yra grėsmė viešajai tvarkai, remiantis per pranešimo procedūrą gauta informacija.

98 Tiesa, išduodant leidimą darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, leidimą gyventi valstybėje narėje, kurioje įsisteigusi juos ketinanti komandiruoti įmonė, jau galėjo būti taikoma pavojaus viešajai tvarkai kontrolė. Vis dėlto pavojaus, kurį asmuo gali kelti viešajai tvarkai, vertinimas įvairiose šalyse ir skirtingu metu gali skirtis (šiuo klausimu žr. 1977 m. spalio 27 d. Sprendimo *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 34 punktą), dėl tokios kontrolės buvimo valstybės narės, kurioje turi būti teikiamos paslaugos, atliekama kontrolė, ar suinteresuotojo asmens buvimas jos teritorijoje nekelia pavojaus jos viešajai tvarkai, yra ne mažiau svarbi, nors pagal KŠSĮ 21 straipsnio 1 dalį tokia kontrolė atliekama tik po trijų mėnesių.

99 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendime *Komisija / Austrija* (C-168/04, EU:C:2006:595, 66 punktas) Teisingumo Teismas konstatavo, kad viešosios tvarkos apsauga negali pateisinti taisyklės, pagal kurią atmetama bet kokia galimybė įteisinti komandiruotus darbuotojus, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, neteisėtai atvykusius į priimančiosios valstybės narės teritoriją, nes, remdamosi pateikiant išankstinį pranešimą apie komandiravimą nurodyta informacija, nacionalinės kompetentingos institucijos jau gali imtis reikiamų priemonių kiekvienu konkrečiu atveju, jei paaiškėtų, kad darbuotojas trečiosios šalies pilietis, kurį ketinama komandiruoti, kelia pavojų viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui, dar prieš tokiam darbuotojui atvykstant į nacionalinę teritoriją.

100 Vis dėlto tame sprendime Teisingumo Teismas nekonstatavo, kad reikalavimas komandiruotam darbuotojui turėti priimančiosios valstybės narės išduotą leidimą gyventi šalyje pats savaime prieštarauja Sąjungos teisei. Iš tiesų toks reikalavimas, kiek jis gali leisti valstybei narei surinkti ar patikrinti informaciją, kurios per pranešimo procedūrą ji negalėtų gauti, išlieka svarbus būtent atsižvelgiant į viešosios tvarkos pažeidimų prevencijos tikslą, kurio siekdamos viešosios valdžios institucijos turi įgyvendinti įvairias joms tenkančias pareigas imtis veiksmų, kurios gali kilti iš Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje garantuojamų teisių.

101 Konkrečiai kalbant, skirtingai nuo pranešimo procedūros, kuri grindžiama patikrinimu remiantis gauta arba jau turima informacija, leidimo gyventi šalyje procedūra, jeigu pagal ją reikalaujama, kad suinteresuotasis asmuo fiziškai būtų kompetentingos institucijos patalpose, gali leisti išsamiai patikrinti jo tapatybę, o tai yra ypač svarbu kovojant su grėsme viešajai tvarkai.

102 Vadinasi, manytina, kad viešosios tvarkos apsaugos tikslas gali pateisinti valstybės narės reikalavimą kitoje valstybėje narėje įsisteigusiems paslaugų teikėjams, norintiems komandiruoti darbuotojus, trečiųjų šalių piliečius, kad praėjus trijų mėnesių gyvenimo pirmojoje valstybėje narėje terminui jie gautų leidimą gyventi šalyje kiekvienam iš šių darbuotojų, ir tokiu atveju ši valstybė narė tokio leidimo išdavimą sieja su patikrinimu, ar suinteresuotasis asmuo nekelia grėsmės viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui, jeigu šiuo tikslu atlikti patikrinimai negalėjo būti patikimai atlikti remiantis informacija, kurią ši valstybė narė reikalauja ar galėjo pagrįstai reikalauti pateikti per pranešimo procedūrą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

103 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad tuo atveju, kai kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė teikia paslaugas pirmojoje valstybėje narėje, kurių trukmė viršija tris mėnesius, ši įmonė privalo gauti leidimą gyventi priimančiojoje valstybėje narėje kiekvienam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, kurį ketina į ją komandiruoti, o tam, kad gautų tokį leidimą gyventi šalyje, ji turi iš anksto pranešti apie paslaugų teikimą, dėl kurio šie darbuotojai turi būti komandiruoti, ir pateikti priimančiosios valstybės narės valdžios institucijoms informaciją apie šių darbuotojų turimus leidimus gyventi valstybėje narėje, kur įsisteigusi ši įmonė, ir apie jų darbo sutartį.

Dėl trečiojo klausimo

Dėl priimtinumo

104 Nyderlandų vyriausybė pažymi, kad pagrindinėje byloje paslaugų teikėjas gavo leidimus gyventi šalyje, galiojančius iki ginčijamų paslaugų teikimo pabaigos, t. y. iki 2021 m. gruodžio 31 d. Taigi ši vyriausybė kelia klausimą, kiek prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui tikrai reikalingas atsakymas į trečiąjį klausimą, kad jis galėtų priimti sprendimą pagrindinėje byloje.

105 Šiuo aspektu pirmiausia primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos atskyrimu, pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių konstatavimas bei vertinimas ir nacionalinės teisės aiškinimas bei taikymas priklauso tik nacionalinio teismo jurisdikcijai. Be to, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų reikalingumą ir svarbą. Todėl, jeigu pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą (2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés*, C-96/16 ir C-94/17, EU:C:2018:643, 50 punktas ir 2022 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Varhoven administrativen sad (Ginčijamos nuostatos panaikinimas)*, C-289/21, EU:C:2022:920, 24 punktas).

106 Vadinasi, nacionalinių teismų pateiktų prejudicinių klausimų svarbos prezumpcija gali būti paneigta tik išimtiniais atvejais (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 16 d. Sprendimo *Pupino*, C-105/03, EU:C:2005:386, 30 punktą). Atsisakyti pateikti atsakymą į nacionalinio teismo pateiktą prejudicinį klausimą Teisingumo Teismas gali, tik jei akivaizdu, kad prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai

Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, būtini, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2023 m. liepos 24 d. Sprendimo *Lin*, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 62 punktas).

107 Nagrinėjamu atveju pirmiausia pažymėtina, kad Nyderlandų vyriausybės išreikštos abejonės susijusios tik su vieno iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausime nurodytų teisės nuostatų požymių, t. y. to, kad leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmė negali viršyti dvejų metų, svarba ginčui pagrindinėje byloje išspręsti.

108 IND, veikdama valstybės sekretoriaus vardu, atitinkamiems pareiškėjams pagrindinėje byloje išdavė leidimus gyventi šalyje, galiojusius iki nagrinėjamos veiklos pabaigos, apie kurią buvo pranešta kompetentingoms institucijoms, t. y. 2021 m. gruodžio 31 d. Atsižvelgiant į tai, neginčijama, kad pareiškėjai pagrindinėje byloje ginčija savo leidimų gyventi šalyje trukmę. Tačiau Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl tokių skundų priimtinumo sąlygų pagal Nyderlandų teisę ir, be to, iš bylos medžiagos matyti, kad vėliau jų darbdavys turėjo teikti kitas paslaugas Nyderlanduose ir kad dėl to turėjo būti pateikti nauji prašymai išduoti leidimus gyventi šalyje, dėl kurių dar kartą buvo prašoma padengti administracines išlaidas.

109 Jeigu pareiškėjai pagrindinėje byloje būtų gavę ilgiau galiojančius leidimus gyventi šalyje, negalima atmesti galimybės, kad tokių išlaidų mokėjimo būtų buvę galima išvengti, taigi nėra akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku arba kad problema hipotetinė.

110 Be to, kadangi Teisingumo Teismui žinomos visos faktinės ir teisinės aplinkybės, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktą klausimą, trečiąjį klausimą reikia pripažinti priimtinu.

Dėl esmės

111 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 56 straipsniu draudžiamos valstybės narės nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, pirma, leidimas gyventi šalyje, kuris gali būti išduotas į šią valstybę narę komandiruotam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, bet kuriuo atveju negali viršyti aptariamose nacionalinės teisės normose nustatytos trukmės, kuri gali būti trumpesnė nei būtina paslaugoms, dėl kurių šis darbuotojas yra komandiruotas, teikti, antra, šio leidimo gyventi šalyje galiojimo trukmė apribojama leidimo dirbti ir gyventi šalyje, kurį suinteresuotasis asmuo turi valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs paslaugų teikėjas, galiojimo trukme, trečia, už minėto leidimo gyventi šalyje išdavimą reikalaujama sumokėti didesnę rinkliavą nei ta, kuri mokėtina už dokumento, įrodančio Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje, išdavimą.

112 Pirmiausia dėl aplinkybės, kad galimų leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmė negali viršyti aptariamose nacionalinės teisės normose nustatytos trukmės, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad sąvoka „paslauga“, kaip ji suprantama pagal SESV, gali apimti labai skirtingo pobūdžio paslaugas, įskaitant paslaugas, kurias valstybėje narėje įsisteigęs ekonominės veiklos vykdytojas teikia dažniau ar rečiau arba daugmaž reguliariai, net ir ilgesnį laikotarpį, vienoje ar keliose kitose valstybėse narėse įsteigtiems asmenims (2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Institut des Experts en Automobiles*, C-502/20, EU:C:2021:678, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi negalima atmesti galimybės, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo ir iš šios kitos valstybės narės komandiruotų darbuotojų paslaugų teikimo valstybėje narėje trukmė viršija maksimalų nacionalinės teisės nuostatose numatytą leidimo gyventi šalyje galiojimo laikotarpį.

113 Vis dėlto tam, kad paslaugų teikėjui, kuris komandiruoja darbuotojus tiekti paslaugų, būtų taikoma SESV 56 straipsnyje garantuojama laisvė teikti paslaugas, jis gali tai daryti tik laikinai (2018 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank*, C-625/17, EU:C:2018:939, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), todėl valstybės narės turi turėti galimybę nustatyti į jų teritoriją komandiruotiems darbuotojams, trečiųjų šalių piliečiams, išduodamų leidimų gyventi šalyje galiojimo terminą.

114 Tiesa, Direktyvos 2014/67 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės gali reikalauti, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigę paslaugų teikėjai praneštų nacionalinėms institucijoms apie paslaugų teikimą ir kartu nurodytų darbuotojų, kuriuos ketina komandiruoti, tapatybę, taip pat veiklos pobūdį ir trukmę. Taigi ši nuostata suteikia šioms valdžios institucijoms galimybę jau gavus pranešimą įvertinti užduotis, kurios turi būti atliktos per šią komandiruotę, ir joms atlikti reikalingą laiką.

115 Vis dėlto, net jei valstybė narė pasinaudojo šia galimybe, aplinkybė, kad išduotų leidimų gyventi šalyje galiojimas negali viršyti tam tikros aptariamose nacionalinės teisės nuostatose apibrėžtos trukmės, neatrodo savaime prieštaraujanti Sąjungos teisei, nors ši trukmė gali būti trumpesnė nei būtina paslaugoms, dėl kurių šie darbuotojai yra komandiruoti, suteikti. Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nacionalinė priemonė, kuria nesiekiama reglamentuoti atitinkamų įmonių paslaugų teikimo sąlygų ir kurios galimas ribojamasis poveikis laisvei teikti paslaugas yra pernelyg neapibrėžtas ir pernelyg netiesioginis, kad ji galėtų būti laikoma ribojančia šią laisvę, neprieštarauja SESV 56 straipsnyje nustatytam draudimui (2022 m. spalio 27 d. Sprendimo *Instituto do Cinema e do Audiovisual*, C-411/21, EU:C:2022:836, 29 punktas).

116 Vis dėlto nuostata, kad priimančiosios valstybės narės išduotų leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmė bet kuriuo atveju negali viršyti tam tikros trukmės, nėra skirta reglamentuoti kitoje valstybėje narėje įsisteigusių įmonių naudojimosi laisve teikti paslaugas sąlygas, nes toks apribojimas taikomas ir šios valstybės narės įmonėms, įdarbinančioms trečiųjų šalių piliečius, ir ja darbdaviui pakankamai apibrėžtai ir tiesiogiai draudžiama pasinaudoti laisve teikti paslaugas, sudaroma kliūčių tai daryti arba toks naudojimasis dėl šios nuostatos tampa mažiau patrauklus tik tuo atveju, jeigu pradinė minėtų leidimų galiojimo trukmė yra akivaizdžiai per trumpa, kad būtų patenkinti daugumos paslaugų teikėjų poreikiai, arba bet kuriuo atveju ją pratęsti galima tik atlikus pernelyg daug formalumų.

117 Toliau dėl aplinkybės, kad leidimai gyventi šalyje, kuriuos valstybė narė gali išduoti į šią valstybę narę kitoje valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo komandiruotiems darbuotojams, trečiųjų šalių piliečiams, negali galioti ilgiau nei toje kitoje valstybėje narėje suinteresuotųjų asmenų turimi leidimai dirbti, primintina, kad SESV 56 straipsnyje garantuojama laisve teikti paslaugas gali remtis tik paslaugų teikėjai, įsisteigę kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje turi būti teikiamos paslaugos, ir joje teisėtai teikiantys panašias paslaugas (šiuo klausimu žr. 2016 m. kovo 10 d. Sprendimo *Safe Interenvios*, C-235/14, EU:C:2016:154, 98 punktą).

118 Kadangi paslaugų teikėjas gali teisėtai teikti paslaugas savo įsisteigimo valstybėje narėje ir dėl to naudotis laisve teikti paslaugas tik tuo atveju, jeigu jo darbuotojai yra įdarbinti pagal šios valstybės narės teisę, tai, kad valstybė narė apriboja į jos teritoriją komandiruotiems trečiųjų šalių piliečiams išduodamų leidimų gyventi šalyje galiojimo trukmę leidimo dirbti, kurį jie turi valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs šis paslaugų teikėjas, trukme, negali būti laikoma jo teisės į laisvę teikti paslaugas pažeidimu.

119 Galiausiai, kiek tai susiję su tuo, kad rinkliava, mokėtina už trečiosios šalies piliečio, vienoje valstybėje narėje įsisteigusios įmonės komandiruoto į kitą valstybę narę, leidimą gyventi šalyje, kurios dydis lygus rinkliavų, mokėtinų už trečiosios šalies piliečio įprastą leidimą gyventi šalyje darbo tikslais dydžiui, yra didesnė nei rinkliavos, mokėtinos už dokumento, patvirtinančio Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje, išdavimą, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog pagal proporcingumo principą tam, kad priemonė, pagal kurią reikalaujama sumokėti rinkliavas už tai, kad valstybė narė išduotų leidimą gyventi šalyje, galėtų būti laikoma suderinama su SESV 56 straipsniu, šios rinkliavos dydis negali būti pernelyg didelis ar nepagrįstas (pagal analogiją žr. 2002 m. sausio 22 d. Sprendimo *Canal Satélite Digital*, C-390/99, EU:C:2002:34, 42 punktą).

120 Vis dėlto tai, ar mokėtina rinkliava yra pernelyg didelė arba nepagrįsta, taigi ir neproporcinga, turi būti vertinama atsižvelgiant į prašymo nagrinėjimo išlaidas, todėl jas turi padengti atitinkama valstybė narė.

121 Taigi vien aplinkybės, kad iš komandiruoto darbuotojo, trečiosios šalies piliečio, prašomos rinkliavos už leidimo gyventi šalyje išdavimą yra didesnės nei prašomos už dokumento, patvirtinančio Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje, išdavimą, iš principo nepakanka siekiant konstatuoti, kad šių rinkliavų dydis yra per didelis ar nepagrįstas ir dėl to pažeidžiamas SESV 56 straipsnis, bet ši aplinkybė gali būti svarus šios sumos neproporcingumo įrodymas, jei užduotys, kurias valdžios institucija turi atlikti, kad išduotų tokį leidimą gyventi šalyje, atsižvelgiant, be kita ko, į nagrinėjamose nacionalinės teisės normose šiuo tikslu nustatytas sąlygas, ir atitinkamo saugaus dokumento parengimo išlaidos yra lygiavertės toms, kurios būtinos išduodant Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

122 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias, pirma, leidimas gyventi šalyje, kuris gali būti išduotas į šią valstybę narę komandiruotam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, bet kuriuo atveju negali viršyti aptariamose nacionalinės teisės normose nustatytos trukmės, kuri gali būti trumpesnė nei būtina paslaugoms, dėl kurių šis darbuotojas yra komandiruotas, teikti, antra, šio leidimo gyventi šalyje galiojimo trukmė apribojama leidimo dirbti ir gyventi šalyje, kurį suinteresuotasis asmuo turi valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs paslaugų teikėjas, galiojimo trukme, trečia, už minėto leidimo gyventi šalyje išdavimą reikalaujama sumokėti didesnę rinkliavą nei ta, kuri mokėtina už dokumento, įrodančio Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje, išdavimą, su sąlyga, kad pradinė tokio leidimo galiojimo trukmė nėra akivaizdžiai per trumpa, kad būtų patenkinti daugumos paslaugų teikėjų poreikiai, taip pat leidimą gyventi šalyje turi būti galima pratęsti neatliekant pernelyg daug formalumų ir galiausiai rinkliavos dydis turi maždaug atitikti administracines sąnaudas, skirtas prašymui išduoti leidimą gyventi šalyje nagrinėti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

123 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **SESV 56 ir 57 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo į kitą valstybę narę komandiruotiems darbuotojams, trečiųjų šalių piliečiams, neturi būti automatiškai pripažįstama „išvestinė teisė gyventi“ valstybėje narėje, kurioje jie įdarbinti, ar valstybėje narėje, į kurią jie komandiruojami.**

2. **SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad tuo atveju, kai kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė teikia paslaugas pirmojoje valstybėje narėje, kurių trukmė viršija tris mėnesius, ši įmonė privalo gauti leidimą gyventi priimančiojoje valstybėje narėje kiekvienam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, kurį ketina į ją komandiruoti, o tam, kad gautų tokį leidimą gyventi šalyje, ji turi iš anksto pranešti apie paslaugų teikimą, dėl kurio šie darbuotojai turi būti komandiruoti, ir pateikti priimančiosios valstybės narės valdžios institucijoms informaciją apie šių darbuotojų turimus leidimus gyventi valstybėje narėje, kur įsisteigusi ši įmonė, ir apie jų darbo sutartį.**

3. **SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias, pirma, leidimas gyventi šalyje, kuris gali būti išduotas į šią valstybę narę komandiruotam darbuotojui, trečiosios šalies piliečiui, bet kuriuo atveju negali viršyti aptariamose nacionalinės teisės normose nustatytos trukmės, kuri gali būti trumpesnė nei būtina paslaugoms, dėl kurių šis darbuotojas yra komandiruotas, teikti, antra, šio leidimo gyventi šalyje galiojimo trukmė apribojama leidimo dirbti ir gyventi šalyje, kurį suinteresuotasis asmuo turi valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs paslaugų teikėjas, galiojimo trukme, trečia, už minėto leidimo gyventi šalyje išdavimą reikalaujama sumokėti didesnę rinkliavą nei ta, kuri mokėtina už dokumento, įrodančio Sąjungos piliečio teisę gyventi šalyje, išdavimą, su sąlyga, kad pradinė tokio leidimo galiojimo trukmė nėra akivaizdžiai per trumpa, kad būtų patenkinti daugumos paslaugų teikėjų poreikiai, taip pat leidimą gyventi šalyje turi būti galima pratęsti neatliekant pernelyg daug formalumų ir galiausiai rinkliavos dydis turi maždaug atitikti administracines sąnaudas, skirtas prašymui išduoti leidimą gyventi šalyje nagrinėti.**

Parašai.